

L' ànima valenciana.

Desde dalt del Micalet

Al aplaudit primer actor Paco Hernández que ha fet mes labor valdncianista en Alacant que tots els polítics chunts:

Visent el "Maldisió" era lo que se diu un home de idees radicals y de fets.

La lectura de revistes y periodics anarquistes unida als llibres d'els apóstols del ideal social recheneor, li havia donat una cultura embrollá, que li fea una vida imposible, pues tot hu veía baix la funesta visió de les inchustisies socials.

Ell que'era un exselent treballaor, un bon fundidor s'ahía vist moltes vegaes sinse faena perque els burguesos, com els día ell als patronos, no podien consentir, que durant les hores de descans, anara fent mitins, donant conferencies entre els companeros, millor dit entre les víctimes de la tiranía social.

Visent, que el apodo que portaba era degut al chorro de maldicions que sa boca soltaba durant les seues peroracions, havia sufrít mes de una vegá per defendre el ideal, encarselaments, fam, miseria y hasta había vist a sa mare, la so Pepa morir de necesitat en la cova que per habitasió tenien en Benimamet.

Tot un cómul de trapisonades habien caigut sobre ell, pero Vicent, convensut en el ideal, les pasaba en la sonrisa y la maldició en la boca, esperant el día del triunfo de la igualdat, que portaría als treballaors al desichat benestar que tan de dret te el que treballa...

Pasaben els dies, els mesos, els anys y tot seguía igual: Els burguesos se divertien y esls treballaors cada vegá podien

menchar menos y pichor.

Visent el "Maldisió" desidi anarsen de Valencia, d' España, al extrancher, per a vorer si allá raere dels Pirineos, podía viure en ansies de llibertat que tant anhelaba el seu espirít renovaor...

Tot hu tenía preparat; unes cuantes velles prendes de vestir y un montó de llibres y periodics era el seu equipache y la fecha de la partida era el 2o de Mars, fecha que señalaba pera ell una nova vida...

...sentía ansies de plorar, sentía que al despedirse de Valencia desde allí dalt, sa vida s' ha acababa...

La siutat ardía en festa; per totes parts reinaba l' alegría; les notes de color y de art s' es parsien per els carrers y plases; els monuments creats per els artistes valensians per a cremar se alsaben retaors com cartes de desafio a l' Achuntament qu' en esta terra d' artistes tan poca protecció tenen...

La chent com si fora una inundació d' aigua rocha dels pobles plenaba Valencia... La festa de les falles unica en lo món se celebraba en tot esplendor...

Visent el "Maldisió" volgué despedirse per a sempre d'aquella terra seua, despedirse abarcant en sá mirá tota ella, y pensá que desde dal del Micalet, era de ahon millor hu podía fer.

Era el día de San Chusep, vespra del viache y en el esperit atormentat per el sinsabor de la lucha social, puchaba l' encaragolá escala del Micalet per a donar la despedida a Valencia.

Al aplegar dalt y donarli la fresqueta de les altures el bes de salud va sentir un benestar que li aplegá a l' anima.

Se sentá pera reposarse del cansansi y la fatiga que la puchá li habia reportat y abarcant en sá mirá el maravilós panorama que la siutat li oferia cregué que estaba ensomiant en fantastiques llechendes DE LES MIL Y UNA NIT.....

Moría el día, entre els ultims reflejos de la llum solar y els primers rayos plantechats de la lluna, Visent el "Maldisió" pensá passarse la última nit de s' estansia en Valenciaa lí dalt.

Se feu de nit ella en 'l seu manto negre, brut de blanques taques, que relluien com ulls de gats se feu ama de la siutat....De baix puchaba la llum rochenca dels arcs voltaics qu' allumenaben els carrers...

Visent el "Maldisió" recordaba tota sa vida; a som pare, aquell so Visent belluter, tan valensió, qu' el sehue cor era una festa de carrer y que sempre portaba en son labios una admirasió per a la terra valensiana; a la pobra de sa mare, la so Pepa, dona de temple, dona llevantina, que a pesar

de quedarse pronte viuda, porta la casa abant y el criá, en el esfors del seu treball, de nit netechant els cafés y de día llabandant en les cases acomodaes la roba; tota s' arrastra historia de penes y treballs pasá per el seu pensament com una proyección cinematográfica. sentía ansies de plorar, sentía que al despedirse de Valensia, desde allí dalt, sobre la plataforma del Micalet, que sa vida s' ha acababa....

Absort estaba, volía llechir en la foscor de la nit, en les estreles, en la lluna, el camí a seguir,... De pronte la campana grosa doná dotse campanaes y al encant del seu sonido com si tota la siutat ardira s' elevahen inmensas llengues de foc hasta lo infinit, com si volgueren besar aquells ulls de gat que relluien en la negror de la nit...

Visent el "Maldisió", ant el encant d' aquell sobrehumá espectacul, sentí per primera vegá, que la sehua ánima valensiana revivía y derrocant per a sempre el odi social esclatá en un plor fort, viril...

Visent el "Maldisió", se quedaba en Valensia mentres ell, allá dalt, en el dit indise de Valensia, entonaba un cant la terra valensiana, baix el poble. els nets d' esperit, acababen de selebrar lo cremá de les falles, en mich d' esplosions de traques, alegres notes de les musiques y de les rialles de les dones valensianes....

M. SOTO LLUCH.

Per a EL BUÑOL
IMPRESIONS DE LA FESTA DE "LES FALLES"

- A vore, polla; vullc "buñols" i com soc home de bon gust he triat el seu puesto, perqu' es vosté la buñolera mes guapa.
 - Grasies, es favor...
 - Es la veritat.
 - Bueno, com vosté vullga. ¿Cuants ne pose?
 - Una lliura, pero que siguen com éste...
(I li enseña un eixemplar del "llibret de la falla.)
 - ¡Ché, ma qu' es llecha esta falla!
 - N' ho digues en veu alta.
 - ¿Per que? La veritat que sure...
 - ¡Home! Si la falla s' entera de que la critiques va a "cremarse", i no hiá dret a que 's "creme" ans d' hora... ¿Estém de acuerdo?
 - M' ha dit el del 14 que eixe "ninot" es el del 24 o el del 30.
 - Pues no li pegues voltes: es el del 14.
 - ¿A qui se li ocurrix sent "fallero" estrenar un trache el día de les falles?
 - A mi. ¿Que pasa?
 - Pues que tots els del vehinat dirán que te l' has fet a costa dels dinés de la suscripsió.
 - ¡Com si ho veres!
 - ¡Que birra! ¡Quina falla! ¡Quin timo! ¡Que desaprensiva es la comisió d' este carrer! ¡Hiá pa matarlos!
- NOTA. El que diu tot asó no ha donat un sentim pa la festa...
- Tant al artiste, tant per a la llum, tant pa traques, tant pa la música, tant per a les llisensies...
 - ¿I pa l' autor del "llibret"?
 - ¡A eixe que li donen un disgust, home!
 - Si no toca la música baix de ma casa, el añ que ve no m' apunte.
 - Si no posen l' entaulat baix de la meu, arme un cañaret en seguida.
 - Pues que toque un balset en cada porta i la falla que se busque una pianola...
- Después de cremá la falla, si queden pesetes per a una paella, el día que se fa no falta ni uno de la comisió. L' añ que ve haurem de ferne una cada día de chunta; es la única manera de tindre "lleno".
- ¡Un chavo val el llibret!
 - Aixó ho dirás tu, yo ni debaes el prenc, chiquillo.
 - En este carrer no tenim "reina fallera".
 - ¿No? Pues hiá que donarli un banquet a la comisió.
 - ¡Si será bonica la nostra falla que als sinc minuts de plantá, ya tenía catorse estandarts d' anansi...!
 - ¡Señor president, el churat, el churat!
 - ¡Vaig en seguida! Espera qu' em pose la chaqueta.
 - No es menester que baixe, que ya ha picat sola...
 - La falla es un negosi.
 - Si, per a el amo del cafetí del cantó.

JOSE M.ª JUAN GARCIA
Ciutat 1.931

EL DIVINO

30 CT.

1931

B. MONGRELL MUÑOZ